

HZ University of Applied Sciences

B Pedagogiek (voltijd, deeltijd)

Opleidingsbeoordeling met erkenning ITK

Samenvatting

In juni 2025 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Pedagogiek van HZ University of Applied Sciences bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleiding wordt als vierjarige opleiding aangeboden in voltijd- en deeltijdvariant op de locatie van HZ in Vlissingen.

Het panel beoordeelt de kwaliteit van de opleiding in zijn geheel als **positief**. De opleiding heeft een duidelijke visie op het beroep en leeft die visie voor aan studenten in het onderwijs, waarin afstemming op de behoeften van de individuele student en van de groep of klas centraal staan. Het panel heeft kennisgemaakt met een bevoegen en betrokken docententeam, dat met creativiteit en enthousiasme samenwerkt om het onderwijs en de toetsing voortdurend te ontwikkelen en te verbeteren. Daarbij zoekt het team formeel en informeel afstemming met het werkveld en met de studenten.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleiding heeft een duidelijke visie op het beroep van de hbo-pedagoog en legt daarin herkenbare eigen accenten die een duidelijke meerwaarde hebben voor het beroep. De beoogde leerresultaten zijn afgeleid van het landelijke opleidingsprofiel en inzichtelijk vertaald in leeruitkomsten voor het voltijd- en het deeltijdprogramma. Met de aansluiting op het landelijke opleidingsprofiel is het hbo-niveau geborgd en voldoet de opleiding ook aan de eisen voor registratie als Jeugd- en Gezinsprofessional. De opleiding heeft een actieve en betrokken beroepenveldcommissie waarmee ze de inhoud van de opleiding en de beoogde leerresultaten afstemt, zodat de opleiding aansluit bij de behoefte van het werkveld.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het programma voor de voltijdvariant is zorgvuldig vormgegeven en vertoont een duidelijke opbouw en samenhang tussen de verschillende module-onderdelen. De deeltijdvariant is opgebouwd uit drie fases met elk een samenhangende set van leeruitkomsten, waarbinnen de student een eigen leerroute kan bepalen. De programma's hebben een sterke relatie met de beroepspraktijk. Het panel vindt het waardevol dat studenten tijdens de opleiding kennis maken met verschillende beroepscontexten en beveelt de opleiding aan te onderzoeken hoe dit nog beter ingebed kan worden in de opleiding. Het panel is onder de indruk van de manier waarop in het programma invulling is gegeven aan perspectiefverbreding. Het panel is positief over de kwaliteit van het docententeam en heeft waardering voor de persoonlijke benadering binnen de opleiding.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het toetsprogramma in de deeltijdvariant stelt studenten in staat om de leeruitkomsten leerwegonafhankelijk aan te tonen met bewijsmateriaal uit de eigen beroepspraktijk. In de voltijdvariant kent het toetsprogramma een duidelijk herkenbare opbouw en een diversiteit aan toetsvormen. Binnen de opleiding is veel aandacht voor toetskwaliteit, van het construeren van toetsen tot de beoordeling ervan. Door

middel van regelmatige audits hebben de toetscommissie en examencommissie de kwaliteit van toetsing goed in beeld. Het panel vindt dat de beoordelingsformulieren voor studenten voldoende feedback bevatten en daardoor het leerproces goed ondersteunen. De toetsing van het afstudeerprogramma is zorgvuldig opgezet. Het panel beveelt de opleiding aan om beter inzichtelijk te maken wat de invloed is van het beoordelingsgesprek op de uiteindelijke beoordeling, en daardoor de navolgbaarheid van de beoordeling te vergroten.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De bestudeerde afstudeerdossiers voldoen volgens het panel aan NLQF 6-niveau. De onderwerpen die in de afstudeeronderzoeken naar voren komen, zijn relevant voor de beroepspraktijk. Het panel verwacht dat met de aanpassingen in het onderwijs en het afstudeerprogramma die de opleiding voor ogen heeft, de verbinding versterkt wordt tussen het nu veelal nog klassiek opgezette onderzoek en het beroepsproduct dat studenten in het afstuderen ontwerpen. Afgestudeerden zijn goed toegerust voor de beroepspraktijk en komen terecht in passende functies als pedagoog in de school, intern begeleider in het onderwijs, bij de kinderbeveiliging, in de jeugdhulpverlening, of als jeugdconsulent bij de gemeente.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	6
Schets van de opleiding / Karakteristiek	8
Basisgegevens opleiding	8
Terugblik vorige visitatie	9
Beoordeling NVAO-standaarden	10
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	11
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	13
Standaard 3 Toetsing	19
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	23
Eindoordeel over de opleiding	25
Aanbevelingen	26
Bijlagen	27
1. Bezoekprogramma	28
2. Bestudeerde documenten	30

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Pedagogiek van HZ University of Applied Sciences. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van HZ en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, de Uitvoeringsregels accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland 2024* van de NVAO en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2024 Opleidingsbeoordeling met erkenning ITK*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 3 juni 2024. Het visitatiepanel bestond uit:

Naam	Rol	Korte functieomschrijving
Dr. J. Metselaar	voorzitter, domeindeskundige	Lector Zorg voor Jeugd en lid Programmacommissie Zorg voor Jeugd bij ZonMw en bestuurslid VBSP
D.N. Singor-Steinmeier	domeindeskundige	Consultatie en advies toegang Jeugdhulp bij de afdeling Jeugd- en Gezinshulp van Gemeente Zoetermeer
Dr. J. Bolding	domeindeskundige	Voormalig docent onderwijskunde, voormalig opleidingsmanager lerarenopleidingen Hogeschool Utrecht
C. van den Bedem	studentlid	Student Ecologische Pedagogiek bij Hogeschool Utrecht

Mr. drs. M. van der Weij, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

De opleiding Pedagogiek is ingedeeld in de visitatiegroep HBO Bachelor Pedagogiek 1. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. De afstemming tussen de panels wordt verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde auditor vanuit NQA en andere evaluatiebureaus en door de inzet van getrainde voorzitters.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel vijftien afstudeerdossiers van recent afgestudeerden bestudeerd. Deze 15 dossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar. Bij de selectie is rekening gehouden met de opleidingsvarianten en de variatie in studentwaardering.

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. Ter voorbereiding op de visitatie is er een vooroverleg geweest. In het overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder met studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezoekdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleiding. Medewerkers en studenten van de opleiding zijn in de gelegenheid gesteld om het panel (via mail) te benaderen buiten de bezoekdag om (inloopspreekuur). Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, die is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleiding. Naar aanleiding van de reactie van de opleiding zijn waar nodig aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Schets van de opleiding / Karakteristiek

De bacheloropleiding Pedagogiek wordt door HZ University of Applied Sciences aangeboden in de voltijdvariant sinds 2012, en in de deeltijdvariant sinds 2020. De voltijdvariant heeft vanaf de start een redelijk stabiele instroom; in 2024 stroomden 73 studenten in. De deeltijdvariant is geleidelijk gegroeid tot een instroom van 21 studenten in 2024. In totaal studeren er 275 studenten aan de opleiding, waarvan 223 in de voltijdvariant en 52 in de deeltijdvariant. De opleiding is daarmee één van de grotere opleidingen van HZ. De opleiding wordt aangeboden op de locatie Vlissingen. De opleiding valt onder het domein Health, Education & Wellbeing, waar ook de bacheloropleidingen Social Work, Verpleegkunde en Leraar Basisonderwijs onder vallen, en de associate degree-opleidingen Social Work en Pedagogisch Educatief Professionaal (PEP). De opleiding werkt samen met het lectoraat Excellence & Innovation in Education, waaraan twee docenten van de opleiding als docent-onderzoeker zijn verbonden.

Basisgegevens opleiding

Instelling	
Naam in RIO	HZ University of Applied Sciences
Adres	Edisonweg 4, Vlissingen
Website	www.hz.nl
BRIN-nummer	21MI
Status	Bekostigd
ITK	Positief

Opleiding	
Eerste naam in RIO	Bachelor Pedagogiek
Locatie	Vlissingen
ISAT-code	35158
RIO-onderdeel	Gedrag en Maatschappij
Oriëntatie en Niveau	hbo bachelor
Voertaal	Nederlands
Alle opleidingstrajecten, afstudeerrichtingen, specialisaties	-
Joint Programme	-
Verleende graad en toevoeging van de graad	Bachelor of Arts
Studielast in EC	240
Variant(en)	Voltijd, deeltijd
Inleverdatum beoordelingsrapport	1 november 2025
Datum locatiebezoek beoordelingspanel	3 juni 2025

Terugblik vorige visitatie

In april 2018 is de opleiding bezocht in het kader van de opleidingsbeoordeling. Het toenmalige panel heeft enkele aanbevelingen gedaan. Hieronder wordt kort toegelicht hoe de opleiding deze aanbevelingen heeft opgepakt.

- *De auditoren adviseren de opleiding het gebruik van internationale wetenschappelijke literatuur nog nadrukkelijker aan studenten 'op te dringen'. De praktijkgerichtheid krijgt hiermee een nog sterker internationaal en innovatief karakter.*

Zowel in voltijd- als in de deeltijdvariant heeft het zoeken naar en het toepassen van internationale wetenschappelijke literatuur een plek in de onderzoeksleerlijn. Het gebruik van wetenschappelijke literatuur is nadrukkelijk onderdeel van het onderwijs en de toetsing.

- *De samenstelling van de opleidingscommissie is afwijkend. Het auditteam adviseert om de rol van werkveld- en alumnivertegenwoordiging in dit gremium helder te omschrijven ten opzichte van de docenten- en studentengeleding.*

Er zijn aparte opleidingscommissies voor de voltijd- en de deeltijdvariant van de opleiding. De deeltijdvariant heeft een gezamenlijke opleidingscommissie met de Ad-opleidingen Pedagogisch Educatief Professional en Sociaal Werk en de bacheloropleiding Social Work. De opleidingscommissies zijn samengesteld uit docenten en studenten. In 2023 is een beroepenveldcommissie opgericht voor de opleidingen Ad Pedagogisch Educatief Professional (Ad PEP) en de bachelor Pedagogiek. Daarvoor hadden de opleidingen Social Work en Pedagogiek een gezamenlijke beroepenveldcommissie.

- *Het auditpanel snapt de tevredenheid over het hooggewaardeerde docententeam, maar adviseert wel om de samenstelling diverser te maken door te investeren in het aantrekken van onder andere meer mannelijke docenten.*

Er is in de afgelopen jaren door de opleiding bewust geïnvesteerd in de diversiteit van het docententeam, zodat er nu een verscheidenheid aan persoonlijke en professionele achtergronden in het team vertegenwoordigd is.

Beoordeling NVAO-standaarden

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleiding heeft een duidelijke visie op het beroep van de hbo-pedagoog en legt daarin herkenbare eigen accenten die een duidelijke meerwaarde hebben voor het beroep. De beoogde leerresultaten zijn afgeleid van het landelijke opleidingsprofiel en inzichtelijk vertaald in leeruitkomsten voor het voltijd- en het deeltijdprogramma. Met de aansluiting op het landelijke opleidingsprofiel is het hbo-niveau (NLQF-niveau 6) geborgd en voldoet de opleiding ook aan de eisen voor registratie als Jeugd- en Gezinsprofessional. De opleiding heeft een actieve en betrokken beroepenveldcommissie waarmee ze de inhoud van de opleiding en de beoogde leerresultaten afstemt, zodat de opleiding aansluit bij de behoefte van het werkveld.

Onderbouwing

Visie op het beroep

De opleiding omschrijft in haar zelfevaluatie de afgestudeerde pedagoog als een expert op het gebied van jeugd van 0 tot 23 jaar, waarbij de normale ontwikkeling en opvoeding het referentiepunt vormen. De pedagoog houdt zich bezig met opvoedings- of ontwikkelingsvraagstukken zoals een ontwikkelingsachterstand, angsten of agressief gedrag en probeert die op te lossen door te zorgen voor een optimaal opvoedkundig klimaat. Daarbij betreft de pedagoog het netwerk rondom het kind of de jongere (ouders, leerkrachten, jongerenwerkers). De pedagoog is daarmee ook een expert in verbinding die interdisciplinair kan werken en fungeert als spil tussen onderwijs, welzijn en jeugdhulp. Het werkterrein van de pedagoog kan de thuissituatie van het kind of de jongere zijn, maar pedagogen zijn ook actief in de kinderopvang en het onderwijs, zorginstellingen en het jeugdwelzijnswerk.

Het panel heeft tijdens de bezoekdag door middel van verschillende presentaties inzicht gekregen in hoe de opleiding haar visie op het beroep inkleurt en welke accenten de opleiding legt in de profilering. Daarbij spelen de regio en het regionale werkveld een belangrijke rol: krimp en vergrijzing in de regio leiden tot een verschalend aanbod van pedagogische voorzieningen, waardoor de toekomstige pedagoog in staat moet zijn generalistisch te denken en handelen. Daarvoor is interdisciplinair kunnen werken noodzakelijk. De opleiding biedt daarom een brede basis in het sociaal werk. Inspelend op de personeelstekorten in de sector en uitval van startende hulpverleners, geeft de opleiding aandacht aan weerbaarheid en vitaliteit van professionals. Ook daagt de opleiding studenten nadrukkelijk uit verder te kijken dan de eigen grenzen, uit hun comfortzone te stappen en hun perspectief te verbreden. Het panel vindt dat de opleiding met deze accenten komt tot een herkenbare eigen profilering die relevant is voor de (regionale) beroepspraktijk. Volgens het panel zou de samenhang tussen de verschillende accenten nog versterkt kunnen worden zodat die meer zichtbaar wordt voor studenten.

Aansluiting bij het landelijk opleidingsprofiel

De opleiding heeft haar beoogde leerresultaten afgeleid van het landelijk opleidingsprofiel Pedagogiek. In het landelijk opleidingsprofiel zijn drie kerntaken van de pedagoog gedefinieerd: opgroeien en opvoeden ondersteunen; condities voor opgroeien en opvoeden bevorderen; en professionaliteit versterken. Bij elke kerntaak zijn competenties geformuleerd waarover de afgestudeerde pedagoog moet bezitten. Naast de competenties is in het landelijk opleidingsprofiel ook de Body of Knowledge (BoK) voor Pedagogiek omschreven.

Voor de voltijdvariant heeft de opleiding de competenties en kennisbasis uit het landelijk opleidingsprofiel vertaald naar leeruitkomsten en leerdoelen die op niveau 1, 2 of 3 van het ZelCom-model zijn beschreven. Deze leeruitkomsten zijn de basis voor het voltijdprogramma. Ook voor de (flexibele) deeltijdvariant zijn aan de hand van het landelijk opleidingsprofiel leeruitkomsten geformuleerd, die weergeven wat een student aan het eind van een leerperiode moet kennen en kunnen. De leeruitkomsten zijn in de deeltijdvariant gekoppeld aan de propedeutische fase, hoofdfase A en hoofdfase B, waarbinnen de student het studieprogramma zelf kan inrichten. Beide programma's zijn zo opgebouwd dat voor alle leeruitkomsten niveau 3 wordt behaald. In de documentatie die het panel heeft ingezien, is inzichtelijk weergegeven hoe de competenties en kennisbasis uit het landelijke profiel zijn verwerkt in zowel het voltijd- als het deeltijdprogramma. Het panel constateert dat de opleiding met de beoogde leerresultaten voldoet aan het hbo-eindniveau (NLQF-niveau 6) en studenten opleidt tot inhoudelijk relevante professionals. Met het volgen van het landelijk opleidingsprofiel voldoet de opleiding ook aan de vereisten voor registratie door de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) als Jeugd- en Gezinsprofessional.

Afstemming met het werkveld

De opleiding heeft een gezamenlijke beroepenveldcommissie met de Ad-opleiding Pedagogisch Educatief Professional. In deze beroepenveldcommissie (hierna: BVC), die vier keer per jaar samenkomt, zijn werkgevers vanuit de gehele breedte van het regionale jeugddomein (onderwijs, kinderopvang, gemeente, jeugdzorgaanbieders) vertegenwoordigd. Met de BVC stemt de opleiding zaken af op strategisch en tactisch niveau, zoals de positie van de startende professional en wijzigingen in het curriculum. Actuele ontwikkelingen, zoals de toepassing van AI in de beroepspraktijk, worden ook in de BVC besproken. Het panel heeft tijdens de bezochtdag met enkele leden van de commissie gesproken. Uit dit gesprek maakt het panel op dat de opleiding open staat voor wensen en adviezen van het werkveld ten aanzien van de inhoud van de opleiding. Zo is in het verleden door de BVC aangegeven dat in de opleiding meer aandacht moest worden gegeven aan het gedwongen kader in het jeugddomein en is er aandacht gevraagd voor de kwaliteit van rapporteren. Deze aandachtspunten zijn inmiddels, tot tevredenheid van de werkgevers, in de programma's verwerkt. Het panel vindt het positief dat de opleiding op deze manier de beoogde leerresultaten afstemt op het werkveld. Het is duidelijk dat de inbreng van het werkveld inhoudelijk relevant is voor de opleiding en dat de opleiding goed aansluit bij de ontwikkelingen in het werkveld.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het programma voor de voltijdvariant is zorgvuldig vormgegeven en vertoont een duidelijke opbouw en samenhang tussen de verschillende module-onderdelen. De deeltijdvariant is opgebouwd uit drie fases met elk een samenhangende set van leeruitkomsten, waarbinnen de student een eigen leerroute kan bepalen. De programma's hebben een sterke relatie met de beroepspraktijk. Het panel vindt het waardevol dat studenten tijdens de opleiding kennis maken met verschillende beroepscontexten en beveelt de opleiding aan te onderzoeken hoe dit nog beter ingebed kan worden in de opleiding. Het panel is onder de indruk van de manier waarop in het programma invulling is gegeven aan perspectiefverbreding. Het panel is positief over de kwaliteit van het docententeam en heeft waardering voor de persoonlijke benadering binnen de opleiding.

Onderbouwing

Programma voltijd

Het voltijdprogramma is opgebouwd uit periodes (modules) van 10 weken. In elke periode worden verschillende leeractiviteiten aangeboden binnen vier verschillende leerlijnen. In de leerlijn Theorie en verdieping wordt de benodigde kennis aangeboden, met cursussen als Ontwikkelingspsychologie, Recht en Ethiek of Mediaopvoeding. In de leerlijn Onderzoek en beleid leren studenten onderzoeksvaardigheden en wordt aandacht besteed aan beleid en beleidsontwikkeling in de pedagogische beroepscontext. In deze leerlijn zitten bijvoorbeeld cursussen als Leren observeren, Gesprekken analyseren en Beroepsinnovatie. In de leerlijn Praktijkvaardigheden worden beroepsgerichte vaardigheden aangeleerd in cursussen als Beroepshouding in het pedagogische werkveld, Werken aan groepsdynamica of Praten met jongeren. In deze leerlijn zijn ook de stages in jaar 1, 2 en 4 ondergebracht. In de leerlijn Eigen professionaliteit staat de professionele en persoonlijke ontwikkeling van studenten centraal, met cursussen Engels en Nederlands, studieloopbaancoaching en het HZ-brede programma HZ Personality.

Binnen de leerlijnen bouwen de leeractiviteiten op in complexiteit en zelfstandigheid gedurende de opleiding. De leeractiviteiten binnen een leerlijn zijn daardoor 'verticaal', over de vier leerjaren heen, met elkaar verbonden. Een voorbeeld daarvan is de opbouw in gesprekstechnieken in de leerlijn Praktijkvaardigheden: studenten leren eerst gespreksvoering met kinderen, daarna met jongeren en daarna in complexe opvoedsituaties. Een ander voorbeeld is dat studenten in de leerlijn Theorie en verdieping in jaar 1 een algemene inleiding krijgen in het (jeugd)recht, waarop in jaar 2 wordt voortgebouwd met de onderwerpen jeugdstrafrecht en jeugdbescherming. Naast de verticale opbouw zijn de leeractiviteiten binnen een module 'horizontaal' met elkaar verbonden: de leeractiviteiten binnen een module zijn zo opgebouwd dat leerlijnen voortdurend worden gecombineerd. De leeractiviteiten sluiten daarmee zoveel mogelijk aan op realistische situaties in de beroepspraktijk. In gezamenlijke (integrale) lessen komt de samenhang tussen de

verschillende leeractiviteiten naar voren. Zo heeft de cursus 'Het kind in zijn systeem' (in de leerlijn Praktijkvaardigheden) een onderdeel systeemgericht werken en een onderdeel gespreksvoering, en worden deze gecombineerd door studenten een genogram (waarmee generaties en familienetwerk in beeld worden gebracht) te laten maken op basis van de gevoerde gesprekken.

Uit het gesprek met studenten begrijpt het panel dat zij de samenhang tussen de modules en binnen de modules herkennen en waarderen. Het panel is positief over het programma en vindt dat de opleiding de opbouw in complexiteit over de leerlijnen zorgvuldig vorm heeft gegeven. De horizontale samenhang zorgt volgens het panel voor een krachtige en effectieve leeromgeving. De opleiding is van plan om het programma in de nabije toekomst aan te passen aan het vernieuwde landelijke opleidingsprofiel. Het panel moedigt de opleiding aan om de sterke punten van het huidige programma, dat volgens het panel staat als een huis, te behouden en vanuit het bestaande programma invulling te geven aan het toekomstige vernieuwde landelijke opleidingsprofiel.

Programma deeltijd

Het deeltijdprogramma is opgedeeld in drie fasen: de propedeuse (60 EC), hoofdfase A (60 EC) en hoofdfase B (120 EC inclusief minor en afstuderen). Voor elke fase is een samenhangend geheel van leeruitkomsten geformuleerd. Binnen de fasen kan de student, in overleg met de studieloopbaancoach, het eigen leertraject vormgeven door te bepalen wanneer en op welke manier de leeruitkomsten worden aangetoond. Het onderwijs in de deeltijdvariant is een combinatie van lessen in verschillende werkvormen, leermaterialen op de online leeromgeving en individuele begeleiding door de studieloopbaancoach en de inhoudelijk docenten. Naast de opleiding is de eigen werkomgeving van de student de belangrijkste leeromgeving. Deeltijdstudenten oefenen in hun eigen beroepspraktijk met nieuwe kennis, vaardigheden en gedrag, ontwikkelen deze en tonen de leeruitkomsten aan aan de hand van de uitgevoerde werkzaamheden. In de onderwijsbijeenkomsten leren studenten van elkaar doordat ze ervaringen uit hun eigen praktijk delen met hun medestudenten.

De flexibele opzet maakt het mogelijk voor studenten om aan een leeruitkomst te werken op het moment dat ze in hun werk een relevante situatie meemaken. Zo kan een student die in de eigen praktijk te maken krijgt met de meldcode huiselijk geweld, tegelijkertijd voor de opleiding werken aan de leeruitkomst 'Handelen volgens juridische kaders', waardoor onderwijs en praktijk optimaal op elkaar afgestemd zijn. De flexibiliteit in leerroutes kan echter ook in de weg staan aan de gewenste opbouw in complexiteit en zelfstandigheid door de leerjaren heen. Het panel vindt het daarom een goede keuze om het deeltijdprogramma op te delen in fasen die in een vaste volgorde moeten worden doorlopen.

In de deeltijdvariant wordt in de eerste twee jaar samengewerkt met de deeltijdopleiding Ad Pedagogisch Educatief Professional, en in de laatste twee jaar met de deeltijdvariant van de bacheloropleiding Social Work. Binnen deze samenwerking behouden de afzonderlijke opleidingen hun eigen profiel en identiteit doordat wordt uitgegaan van de opleidingsspecifieke leeruitkomsten. In de onderbouw volgen studenten gedeeltelijk lessen met studenten van de Ad PEP en in de bovenbouw met studenten van Social Work. Deze gecombineerde lessen worden door docenten van de beide opleidingen gezamenlijk gegeven en studenten worden steeds beoordeeld door een examinerator die aan de eigen opleiding is verbonden.

Inhoudelijk is er een overlap tussen de opleidingen (bijvoorbeeld in de Body of Knowledge van Social Work en Pedagogiek), waardoor het in de beginperiode van de deeltijdvariant vanwege de kleine studentenaantallen logisch was om met deze verwante opleidingen op te trekken. Inmiddels hebben de eerste deeltijdstudenten het volledige programma doorlopen en zijn de studentenaantallen in de deeltijdvariant gegroeid. De opleiding wil een meer zelfstandig deeltijdprogramma ontwikkelen met vergelijkbare leerlijnen als in de voltijdvariant. De deeltijdvariant krijgt zo meer een eigen kleur, los van de verwante opleidingen. Dit sluit aan bij de ervaringen van de deeltijdstudenten die het panel heeft gesproken: zij vinden het onderwijs met alleen pedagogiekstudenten prettiger, omdat er dan meer aandacht is voor pedagogiek-gerelateerde onderwerpen en voorbeelden. Het panel vindt het dan ook een goede ontwikkeling dat de opleiding het deeltijdprogramma meer een eigen pedagogische identiteit wil geven.

Praktijkleren

Deeltijdstudenten zetten hun eigen werkplek in als praktijkleerplek in door op hun werkplek opdrachten uit te voeren en bewijsstukken te verzamelen, en maken zo in de gehele opleiding de koppeling tussen onderwijs en praktijk. Voltijdstudenten maken al in het eerste jaar kennis met de praktijk door gastlessen, meeloopdagen en praktijkbezoeken, zodat ze zich een beeld kunnen vormen van het werkveld en hun eigen interesses daarbinnen. Daarnaast lopen eerstejaars studenten mee in een gezin en in een instelling, zoals bijvoorbeeld een school in het primair onderwijs. Beide eerstejaarsstages nemen 40 uur in beslag. In het tweede jaar wordt het aantal stage-uren uitgebreid: studenten doen dan een beroepsvoorbereidende stage van twee à drie dagen per week gedurende 7 lesweken per blok, voor in totaal 70 dagen (500 uur). De stage-uren in het tweede jaar kunnen eventueel worden verdeeld over twee verschillende instellingen. In het vierde jaar lopen studenten gedurende een heel jaar stage (minimaal 800 uur), waarbij ze meedraaien in het team en eigen verantwoordelijkheden hebben in het werk.

De opleiding heeft er bij het herzien van het curriculum bewust voor gekozen om al vanaf het eerste jaar in te zetten op leren in de praktijk. Uit het gesprek met studenten begrijpt het panel dat zij de ervaringen die ze opdoen in de stages waarderen en belangrijk vinden voor hun professionele ontwikkeling. Het panel vindt het een goede keuze om het praktijkleren vanaf het begin in de opleiding te verweven. Tegelijkertijd ziet het panel kansen voor de opleiding om het praktijkleren nog waardevoller te maken.

De duur van de eerstejaarsstages blijkt voor veel stageplaatsen eigenlijk te kort om echt te ervaren hoe het is om daar te werken, ook al omdat het contact maken met (jonge) kinderen aandacht en tijd vraagt, die de eerstejaarsstudenten nu niet kunnen investeren. Sommige werkgevers bieden om die reden wel de meer uitgebreide tweede- en vierdejaars stageplaatsen, maar geen stagemogelijkheden voor eerstejaars. Het panel moedigt de opleiding aan om in samenspraak met het werkveld naar een passende invulling te zoeken voor het praktijkleren in het eerste jaar, zodat de studenten al in het begin van hun opleiding zo goed mogelijk kennis kunnen maken met de beroepspraktijk. Het panel geeft de opleiding daarnaast in overweging om ook in het derde jaar ruimte te maken voor een stage, zodat studenten nog meer mogelijkheden hebben om toe te passen wat ze hebben geleerd.

Het panel begrijpt dat studenten ervoor kunnen kiezen om de opeenvolgende stages binnen diverse contexten (onderwijs, jeugdzorg, welzijnswerk) en verschillende organisaties in te vullen, of steeds bij dezelfde organisatie en/of in eenzelfde context. Het panel vindt het belangrijk dat

studenten een diversiteit aan leerervaringen opdoen en gunt het studenten dat ze hun kennis en vaardigheden in uiteenlopende contexten leren toepassen. Uit het gesprek dat het panel heeft gevoerd met werkgevers en alumni maakt het panel op dat ook zij er belang aan hechten dat studenten hun horizon verbreden en alle facetten van het werkveld leren kennen. Dit past ook goed bij de profilering van de opleiding om studenten op te leiden die interdisciplinair en vanuit een generalistische blik kunnen werken. Ook voor deeltijdstudenten is het volgens het panel waardevol om kennis te maken met andere beroepscontexten dan die binnen de eigen organisatie. Het panel beveelt de opleiding aan om te onderzoeken hoe nog beter kan worden gezorgd dat studenten gedurende de opleiding leerervaringen opdoen in verschillende contexten, beroepsrollen en instellingen.

Internationalisering en perspectiefverbreding

De opleiding heeft, mede naar aanleiding van één van de aanbevelingen bij de vorige visitatie, een weloverwogen invulling gegeven aan internationalisering, door de focus te leggen op perspectiefverbreding in de breedste zin van het woord. Dit houdt in dat studenten worden uitgedaagd om hun eigen referentiekader te onderzoeken en verder te kijken dan hun eigen perspectief. In het eerste jaar wordt hiervoor de basis gelegd in de cursus 'De grensverleggende pedagoog' (voltijd) en de leeruitkomst 'Verbinding door beweging' (deeltijd). In beide programma's is er ruimte voor persoonlijke ontwikkeling aan de hand van de HZ-brede lijn HZ Personality. De opleiding moedigt studenten aan om hier een invulling aan te geven die het perspectief verbreedt, bijvoorbeeld door het bezoeken van voorstellingen en tentoonstellingen uit het aanbod van het zogenoemde Pedacult-pakket. In het voltijdprogramma is er in het derde jaar een uitwisseling met een Deense hogeschool tijdens een studiereis naar Kopenhagen; deeltijdstudenten kunnen hier ook aan deelnemen. Het panel heeft tijdens de visitatiedag een indruk gekregen van de ervaringen die studenten in het kader van perspectiefverbreding opdoen en van wat dit studenten brengt. Door de aandacht voor perspectiefverbreding ervaren studenten dat er ook in een context die op het eerste gezicht eenvormig lijkt, zoals hun eigen leefomgeving, verschillen zijn in culturen, achtergronden en opvoedstijlen waar ze in hun werk als pedagoog rekening mee moeten houden. Het panel vindt dat de opleiding een compliment verdient voor de manier waarop invulling is gegeven aan internationalisering door dit te vertalen naar perspectiefverbreding, met een duidelijke relevantie voor het toekomstige beroep.

Onderzoekend vermogen

In zowel het voltijd- als het deeltijdprogramma werken de studenten aan de ontwikkeling van hun onderzoekend vermogen. In de eerste fase van de opleiding is er bijvoorbeeld aandacht voor literatuuronderzoek, leren observeren en het analyseren van gesprekken. Voltijdstudenten volgen in jaar 3 het vak Beroepsinnovatie, waarin studenten Pedagogiek samenwerken met studenten Social Work en een design based onderzoek uitvoeren om tot een oplossing te komen voor een praktijkvraagstuk in de vorm van een relevant en toepasbaar beroepsproduct. In het deeltijdprogramma werken studenten in hoofdfase A aan de leeruitkomsten 'Ontwikkelen van onderzoekend vermogen' en 'Uitvoeren van praktijkonderzoek' waarbij ze een praktijkvraagstuk systematisch onderzoeken volgens de stappen van de onderzoekscyclus. Op deze manier wordt in de eerdere leerjaren stapsgewijs toegewerkt naar het uitvoeren van een praktijkgericht actieonderzoek als onderdeel van het afstuderen.

Waar voorheen de afstudeeronderzoeken een meer theoretische benadering hadden, wil de opleiding nu vooral inzetten op praktijkgericht onderzoek dat uitmondt in een bruikbaar

beroepsproduct, omdat dat relevanter is voor de praktijk en motiverender voor studenten. De opleiding hoopt hiermee het niveau van het onderzoek te verbeteren, omdat het nu nog wel eens voorkomt dat studenten zo opgaan in het werken in de afstudeerorganisatie dat het onderzoek in de afstudeerfase op de achtergrond raakt. Het panel onderschrijft dat de opleiding meer uit het onderzoek zou kunnen halen. Hoewel het volgens het panel een goede keuze is om studenten aan een concreet vraagstuk of beroepsproduct te laten werken, vindt het panel dat het doorlopen van de volledige onderzoekscyclus niet het uitgangspunt hoeft te zijn voor het hbo-bachelorniveau. Het panel adviseert de opleiding om studenten (ook) te laten werken aan een onderdeel van een groter onderzoek, of in hun eigen onderzoek voort te bouwen op eerder uitgevoerd onderzoek. Daarbij moedigt het panel de opleiding aan om studenten nog meer te betrekken bij het onderzoek dat door docent-onderzoekers wordt uitgevoerd in de lectoraten. Ook ziet het panel kansen om het concept van *design based* werken van jaar drie door te trekken naar andere leerjaren, en daarnaast ook andere vormen van onderzoek in de opleiding naar voren te laten komen.

Docententeam

Het panel heeft op de visitatiedag kennismemaakt met een creatief, bevoegen en betrokken docententeam, en is positief over de manier waarop de docenten met elkaar het onderwijs en de opleiding als geheel weten te dragen. Hoewel er sub-teams zijn voor de deeltijd- en de voltijdvariant, werken veel docenten in beide varianten. In de verschillende gesprekken tijdens de visitatiedag klonk door dat processen binnen het team goed belegd zijn en dat het team goed omgaat met de taakverdeling en roostering zodat de werkdruk voor ieder beheersbaar blijft en werkplezier voorop blijft staan. Docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende gekwalificeerd en in het team zijn de benodigde expertises vertegenwoordigd. Binnen het team is veel aandacht voor kwaliteit en professionalisering, door bijvoorbeeld lesobservaties, gezamenlijke scholingsactiviteiten en individuele professionalisering. Het panel heeft veel waardering voor de manier waarop docenten erin slagen elke student persoonlijk te zien. Het panel vindt dit congruent met de visie op het beroep: docenten stemmen af op de individuele student en de groepsdynamiek in de klas, en leven daardoor voor hoe de pedagoog afstemt op de behoefte van het kind en diens omgeving.

Passend bij de visie op persoonlijke betrokkenheid is de manier waarop docenten met studenten het onderwijs evalueren. Na ieder blok krijgen studenten gelegenheid om feedback te geven op het onderwijs en het panel begrijpt uit het gesprek met de studenten dat ze van die gelegenheid regelmatig gebruik maken. In de digitale leeromgeving worden de resultaten van de evaluaties en de eventuele verbeteracties zichtbaar gemaakt voor studenten. Ook tijdens de lessen ervaren studenten dat ze verbeterpunten kunnen benoemen en ze hebben er vertrouwen in dat die door docenten goed worden opgepakt. De studentenraad en de opleidingscommissies voor de deeltijd- en de voltijddopleiding hebben een meer formele rol in de evaluatie van het onderwijs. Het panel heeft in de gesprekken met studenten en met alumni verschillende voorbeelden gehoord van verbeteringen die zijn doorgevoerd naar aanleiding van feedback van studenten en alumni, bijvoorbeeld het aanpassen van opdrachten om beter aan te sluiten bij de praktijkstage. Het panel waardeert dat de docenten open staan voor de inbreng van studenten en aan de hand daarvan het onderwijs steeds blijven verbeteren.

Instroom en begeleiding

De opleiding hanteert de wettelijke vooropleidingseisen: studenten kunnen instromen met een havo- of vwo-diploma (alle profielen), een mbo-4-diploma of via een 21+-toets. Bij de start van de opleiding wordt er veel aandacht besteed aan binding met de opleiding en met de medestudenten. Studenten krijgen een studieloopbaancoach, die de studenten zowel individueel als in de groep begeleidt op het gebied van studievaardigheden. De studieloopbaancoach kan ook bij problemen op persoonlijk vlak ondersteuning bieden. Omdat het belangrijk is dat de studieloopbaancoach de studenten persoonlijk leert kennen, houden studenten dezelfde coach gedurende de eerste twee jaar van de opleiding. Van studenten begrijpt het panel dat de persoonlijke band met de studieloopbaancoach wordt gewaardeerd. Studenten ervaren niet alleen dat ze gemakkelijk terecht kunnen als ze ergens mee zitten, maar ook dat er goed wordt gekeken naar wat ze nodig hebben en dat er maatwerk mogelijk is als de situatie daarom vraagt. Indien nodig, bijvoorbeeld vanwege een functiebeperking, kunnen studenten terecht bij hogeschoolbrede voorzieningen, zoals een studentendecaan, studentpsycholoog, taalcoaches en een autismecoach.

Informatievoorziening en andere voorzieningen

Het panel heeft inzage gehad in de digitale leeromgeving van de opleiding. De voltijd- en de deeltijdvariant hebben elk een eigen omgeving, wat bijdraagt aan de overzichtelijkheid. Het panel waardeert vooral dat alle informatie voor onderwijs en toetsing via één startpunt beschikbaar is voor studenten. Daarnaast merkt het panel op dat de online omgeving het gemakkelijker maakt voor docenten om samen te werken in een module en bijvoorbeeld een beoordelingsformulier samen in te vullen.

De opleiding maakt gebruik van specifieke voorzieningen, zoals het inzetten van acteurs bij sommige toetsen in de vorm van een assessment. Daarnaast beschikt de opleiding binnen het domein Health, Education & Wellbeing over VR-brillen om te gebruiken voor ervaren leren. Het panel moedigt de opleiding aan om hiervan, in samenspraak met het werkveld, nog meer gebruik te maken, zodat studenten ervaring kunnen opdoen met situaties die ze niet direct in de praktijk kunnen oefenen. Studenten kunnen met een VR-bril bijvoorbeeld ervaren hoe het is om een kind te zijn met ADHD, of iemand met een licht verstandelijke beperking.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het toetsprogramma in de deeltijdvariant stelt studenten in staat om de leeruitkomsten leerwegonafhankelijk aan te tonen met bewijsmateriaal uit de eigen beroepspraktijk. In de voltijdvariant kent het toetsprogramma een duidelijk herkenbare opbouw en een diversiteit aan toetsvormen. Binnen de opleiding is veel aandacht voor toetskwaliteit, van het construeren van toetsen tot de beoordeling ervan. Door middel van regelmatige audits hebben de toetscommissie en examencommissie de kwaliteit van toetsing goed in beeld. Het panel vindt dat de beoordelingsformulieren voor studenten voldoende feedback bevatten en daardoor het leerproces goed ondersteunen. De toetsing van het afstudeerprogramma is zorgvuldig opgezet. Het panel beveelt de opleiding aan om beter inzichtelijk te maken wat de invloed is van het beoordelingsgesprek op de uiteindelijke beoordeling, en daardoor de navolgbaarheid van de beoordeling te vergroten.

Onderbouwing

Toetsbeleid en toetsprogramma

De toetsing binnen de opleiding is gebaseerd op het HZ-toetsbeleid en gaat uit van toetsen als onderdeel van het onderwijs. Toetsen moeten de ontwikkeling van de student stimuleren, en het toetsprogramma is er daarom op gericht om feedback te geven aan zowel de student als de docent over het leerproces van de student. Toetsen gebeurt zoveel mogelijk in een beroepsgelateerde context door uit te gaan van reële beroepssituaties.

In de deeltijdvariant wordt uitgegaan van leerwegonafhankelijk toetsen, wat betekent dat studenten de leeruitkomsten aantonen aan de hand van zelfgekozen bewijsmateriaal dat in de eigen werkomgeving is ontwikkeld. De student laat één of meerdere beroepsproducten en/of beroepshandelingen zien die afkomstig zijn uit de eigen beroepspraktijk. Toetsing gebeurt aan de hand van een portfolio, al dan niet in combinatie met een assessment, of een criteriumgericht interview (CGI). Voor de student is het duidelijk waaraan het aangeleverde bewijsmateriaal moet voldoen doordat van de leeruitkomsten rubrics beschikbaar zijn, een toetsinstructie en informatie over het beoordelingsproces. Het is ook mogelijk kennis of vaardigheden die de student al eerder buiten de opleiding heeft verworven, te laten valideren, of een vrijstelling te krijgen voor eerder gevolgde vakken. Uitzondering op de leerwegonafhankelijke toetsing in de deeltijdvariant is de leerlijn professionele ontwikkeling in de eerste twee jaren: deze wordt niet leerwegonafhankelijk getoetst, omdat de opleiding het waardevol vindt dat de studenten in het onderwijs met elkaar het groepsproces doorlopen.

In de voltijdvariant is er een toetsprogramma met een diversiteit aan toetsvormen, zoals schriftelijke kennistoetsen, opdrachten, mondelinge toetsen, presentaties, werkstukken, portfolio's en criteriumgerichte interviews. Het geheel van toetsen binnen de opleiding vertoont een opbouw in niveau volgens de piramide van Miller (weten – weten hoe – laten zien – doen). In de verschillende leerlijnen komt dit tot uiting in de toetsvormen en de mate van complexiteit en

authenticiteit van de toets. Zo zijn bijvoorbeeld schriftelijke kennistoetsen in het eerste jaar vooral gericht op reproduceren en begrijpen, en later in de opleiding meer op toepassen, vergelijken en onderbouwen. Binnen de leerlijn Onderzoek en beleid bouwt de toetsing op van (eenvoudige) casusgestuurde opdrachten naar (complexe) realistische praktijkvraagstukken. In de laatste fase wordt getoetst in de context van de beroepspraktijk op de stageplek, waar de student zoveel mogelijk zelfstandig werkt.

Toetsuitvoering en -beoordeling

Het panel heeft tijdens de visitatiedag in verschillende gesprekken de toetsing en beoordeling aan de orde gesteld. Het panel constateert naar aanleiding van die gesprekken en de bestudeerde documentatie dat de kwaliteit van toetsing en beoordeling op orde is. De toetsing wordt opgezet en uitgevoerd volgens de kwaliteitseisen die in het HZ-toetsbeleid zijn geformuleerd. Bij het construeren van toetsen wordt het vierogenprincipe gehanteerd doordat collegiale consultatie plaatsvindt. In elke onderwijsperiode zijn hiervoor met het team kwaliteitszorgoverleggen ingepland. Voor de beoordeling van toetsen worden vaste modellen en beoordelingsformulieren gehanteerd en de uniformiteit van beoordelen wordt verder vergroot door regelmatige kalibratie. Studenten geven in gesprek met het panel aan dat ze steeds door twee docenten worden beoordeeld. Ze ervaren dat docenten onderling goed overleggen over de beoordelingen, waardoor ze vertrouwen hebben in het oordeel. Ook zijn studenten tevreden over de feedback die ze ontvangen bij de toetsen: ze vinden die uitgebreid en helpend bij het leerproces. Het panel herkent dit in de toetsen die het heeft ingezien. Studenten geven daarnaast aan dat ze laagdrempelig terecht kunnen bij docenten voor extra uitleg.

Toetsing van het afstuderen

Het afstuderen in de voltijd bestaat uit de onderdelen Praktijkleren (1 en 2, totaal 30 EC), Onderzoeken en Ontwerpen (15 EC), Beroepsidentiteit (12 EC) en Persoonlijke professionaliteit (3 EC). In onderstaand schema is per onderdeel te zien hoe het getoetst wordt:

Toetsprogramma afstuderen voltijd 2023-2024 (totaal 60 EC)					
Cursus	EC	Toetsvorm	Beschrijving	Weging	Bodemcijfer
Onderzoeken & Ontwerpen <i>Cursuscode: PEDA-VT-041304</i>	15	Opdracht (individueel)	Beroepsproduct met onderliggend rapport	100%	5,5
Praktijkleren 1 <i>Cursuscode: PEDA-VT-041305</i>	15	Criteriumgericht interview	Beroepshouding praktijkleren 1	60%	5,5
		Portfolio	Portfolio praktijkleren 1	40%	5,5
		Praktische oefening	Praktijklogboek met ondertekend urenverantwoordingsoverzicht door begeleider van minimaal 400 uur.		
Beroepsidentiteit <i>Cursuscode: PEDA-VT-041303</i>	12	Criteriumgericht interview	Mondeling assessment beroepsidentiteit met onderliggend portfolio	100%	5,5
Praktijkleren 2 <i>Cursuscode: PEDA-VT-041503</i>	15	Criteriumgericht interview	Beroepshouding praktijkleren 2	60%	5,5
		Portfolio	Portfolio praktijkleren 2	40%	5,5
		Praktische oefening	Praktijklogboek met ondertekend urenverantwoordingsoverzicht door begeleider van minimaal 840 uur.		
Persoonlijke professionaliteit 4 <i>Cursuscode: PEDA-VT-041301</i>	3	Opdracht (individueel)	Verslag	100%	5,5

Figuur 1: toetsprogramma cursussen afstuderen voltijd 2023-2024. Bron: Zelfevaluatie Bachelor Pedagogiek HZ University of Applied Sciences, 2025.

Bij het onderdeel Beroepshouding van Praktijkleren 1 en 2 wordt de beoordeling vastgesteld door de begeleidend docent in de rol van examiner. De praktijkbegeleider geeft bij dit onderdeel een beoordelingsadvies. De praktijkbegeleider vult daarvoor een eigen beoordelingsformulier in aan de hand van verschillende criteria zoals de professionele houding, methodisch handelen en het reflecterend vermogen van de student. De beoordelingsformulieren worden besproken in een gesprek met de student, de praktijkbegeleider en de begeleidend docent. Vanwege het belang van het vierogenprincipe bij de beoordeling van het eindniveau, heeft de examencommissie een aanbeveling gedaan om te zorgen dat de toetsbekwaamheid van de praktijkbegeleider aan de eisen voldoet, in ieder geval wat betreft inhoudsdeskundigheid. Daarnaast worden met ingang van dit studiejaar de beoordelingsgesprekken voor het onderdeel Beroepshouding opgenomen, met het oog op interne audits en als input voor kwaliteitsoverleggen. Om te zorgen dat studenten op dezelfde manier worden beoordeeld, hebben de examinatoren de criteria aangescherpt en per criterium ijkvragen opgesteld. Het panel vindt dit een goede ontwikkeling, gezien het feit dat dit onderdeel van het afstuderen, naast het beoordelingsadvies van de praktijkbegeleider, door slechts één (gekwificeerde) examiner vanuit de opleiding wordt beoordeeld. De overige onderdelen van het afstuderen worden door twee examinatoren vanuit de opleiding beoordeeld.

Ook in de deeltijdvariant bestaat het afstuderen uit verschillende onderdelen: Afstuderen 1 (20 EC) en 2 (10 EC) en Professionele Ontwikkeling (5 EC). In het onderdeel Afstuderen 1 onderzoekt de student een complex vraagstuk uit de beroepspraktijk, en vertaalt dat naar een relevant beroepsproduct. In Afstuderen 2 draagt de student bij aan de professionalisering van de beroepsgroep door de resultaten van het onderzoek binnen en buiten de organisatie bekend te maken. Alle onderdelen worden getoetst aan de hand van een portfolio:

Toetsprogramma afstuderen deeltijd 2023-2024 (totaal 35 EC)					
Cursus	EC	Toetsvorm	Beschrijving	Weging	Bodemcijfer
Afstuderen 1 (LU00254)	20	Portfolio	Assessment	100%	5,5
Afstuderen 2 (LU00255)	10	Portfolio	Assessment	100%	5,5
Professionele ontwikkeling 4 (LU000164)	5	Portfolio	Assessment	100%	5,5

Figuur 2: toetsprogramma afstuderen deeltijd 2023-2024. Bron: Zelfevaluatie Bachelor Pedagogiek HZ University of Applied Sciences, 2025.

Bij elk van de onderdelen vult de praktijkbegeleider een 'formulier praktijkvalidatie' in, waarin zij of hij onder meer ingaat op de ontwikkeling van de student en de toegevoegde waarde van die ontwikkeling voor de werkplek. De portfolio's worden steeds beoordeeld door twee examinatoren vanuit de opleiding.

Het panel vindt het positief dat de praktijkbegeleider zowel in de deeltijd- als in de voltijdvariant een adviserende rol heeft in de beoordeling. Over het algemeen vindt het panel dat de beoordelingsformulieren die in de beide varianten voor de toetsing van beroepsproducten worden gebruikt, duidelijk zijn en voldoende inhoudelijke feedback bevatten. Wel heeft het panel moeite om het verband tussen de rubrics en het uiteindelijke cijfer te achterhalen. Het panel raadt de opleiding aan om dit meer te expliciteren.

De beoordeling van het praktijkleren in de voltijdvariant wordt vastgesteld na het beoordelingsgesprek, maar in de beoordelingsformulieren mist het panel informatie over wat er in

het gesprek aan de orde is gekomen en hoe dat van invloed is geweest op de beoordeling. Het panel doet de aanbeveling om dit beter inzichtelijk te maken, om de navolgbaarheid van de beoordeling te vergroten.

Toetsing en AI

Een aandachtspunt bij de toetsing is het gebruik van AI. Docenten zijn in de afgelopen twee jaar in verschillende studiedagen bijgeschoold over AI en de impact daarvan op toetsing. Inmiddels is het beleid op dit punt aangescherpt en is de regel dat toetsen òf in een gecontroleerde omgeving plaatsvinden (zoals bijvoorbeeld schriftelijke kennistoetsen of praktische toetsing door middel van een assessment) òf dat de student gebruik mag maken van AI. Bij de toetsing van schriftelijk werk moet de student een koppeling maken met de eigen praktijk of stageplek, zodat het werk uniek is en algemene AI-gegenereerde teksten niet voldoen. Studenten hebben de ervaring dat hier goed op wordt gelet, en dat een toets die gemaakt is met AI 'er niet doorkomt'. In de deeltijdvariant wordt er altijd gevraagd naar een validatie van de documenten van de praktijkbegeleider. Ouderejaars studenten geven in gesprek met het panel aan dat ze geen onderwijs hebben gekregen over het gebruik van AI. In de onderbouw van de voltijdopleiding krijgen studenten wel richtlijnen mee voor het gebruik van AI, en tips hoe ze AI kunnen inzetten als ondersteuning bij het leren. Het panel onderschrijft dat het voor de opleiding belangrijk is om de ontwikkelingen op het gebied van AI te volgen en moedigt de opleiding aan om in alle leerjaren en varianten bij herhaling aandacht te besteden aan de mogelijkheden en valkuilen van het gebruik van AI.

Kwaliteitsborging

Binnen HZ is er een centrale examencommissie, die is onderverdeeld in drie deelexamencommissies. De opleiding Pedagogiek valt onder de deelexamencommissie Health, Education & Wellbeing. Er is een toetscommissie die opereert onder de centrale examencommissie. De toetscommissie voert elke 2,5 jaar een interne audit uit op de kwaliteit van toetsen en toetsprogramma's binnen de opleiding. Ook controleert de toetscommissie of het programma en de praktijkplaats voor het afstuderen voldoen aan de eisen voor de SKJ-registratie. Naar aanleiding van de meest recente audit heeft de opleiding de interne kalibratie bij de beoordeling van het afstuderen geïntensiveerd, en wil de opleiding ook externe kalibratie structureel gaan inzetten. Het panel onderschrijft het belang van externe kalibratie. Het panel heeft met vertegenwoordigers van de examencommissie en de toetscommissie gesproken en is van mening dat zij hun borgende taak naar behoren uitvoeren. De examencommissie en de toetscommissie hebben de kwaliteit van de toetsing binnen de opleiding in beeld, weten aandachtspunten en aanbevelingen te formuleren en zien toe op de verbeteringen die de opleiding naar aanleiding daarvan doorvoert. Voor de komende jaren heeft de examencommissie enkele speerpunten geformuleerd die in de ogen van het panel relevant zijn, bijvoorbeeld de invloed van AI op toetsing en de toetsbekwaamheid van examinatoren op specifieke toetsvormen zoals het criteriumgerichte interview.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De bestudeerde afstudeerdossiers voldoen volgens het panel aan NLQF 6-niveau. De onderwerpen die in de afstudeeronderzoeken naar voren komen, zijn relevant voor de beroepspraktijk. Het panel verwacht dat met de aanpassingen in het onderwijs en het afstudeerprogramma die de opleiding voor ogen heeft, de verbinding versterkt wordt tussen het nu veelal nog klassiek opgezette onderzoek en het beroepsproduct dat studenten in het afstuderen ontwerpen. Afgestudeerden zijn goed toegerust voor de beroepspraktijk en komen terecht in passende functies als pedagoog in de school, intern begeleider in het onderwijs, bij de kindbescherming, in de jeugdhulpverlening, of als jeugdconsulent bij de gemeente.

Onderbouwing

Kwaliteit afstudeerdossiers

Voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het panel vijftien afstudeerdossiers bestudeerd van afstudeerders van de laatste twee jaar, waarvan drie uit de deeltijdvariant. Bij de selectie is rekening gehouden met een spreiding in de becijfering. Het panel constateert dat alle bestudeerde afstudeerdossiers voldoen aan het vereiste hbo-niveau (NLQF 6).

Afstudeerders werken of lopen stage in bijvoorbeeld het primair en voortgezet onderwijs, het speciaal onderwijs, de (naschoolse) kinderopvang of bij instellingen voor jeugdzorg. Voorbeelden van onderwerpen die door afstudeerders zijn onderzocht, zijn: het versterken van de leesbevordering in de bovenbouw van een basisschool; passende begeleiding van leerlingen met ASS in het voortgezet onderwijs; het ontwikkelen van vaardigheden in conflicthantering bij leerlingen in de bovenbouw van het basisonderwijs; het integreren van beweegmomenten in het dagprogramma van jonge kinderen met een taalontwikkelingsstoornis; het bespreekbaar maken van eventueel trauma bij kinderen tussen 9 en 12 jaar; gezinsgericht werken bij opname van een kind in een ziekenhuis; of het ondersteunen van de seksuele weerbaarheid van kinderen.

In de afstudeerdossiers van de deeltijdvariant signaleert het panel dat het onderscheid tussen de onderdelen Afstuderen 1 en 2 niet altijd even helder is. In Afstuderen 1 onderzoekt de student een vraagstuk uit de beroepspraktijk en vertaalt de student de resultaten van het onderzoek naar een relevant beroepsproduct. In Afstuderen 2 draagt de afstudeerder bij aan de professionalisering en innovatie binnen de beroepsgroep door de onderzoeksresultaten en het beroepsproduct op een passende manier kenbaar te maken. Het onderscheid tussen beide onderdelen doet in de ogen van het panel gekunsteld aan en het panel juicht het dan ook toe dat de opleiding met ingang van studiejaar 2024-2025 het afstudeerprogramma voor de deeltijd heeft vernieuwd. De onderdelen worden voortaan geïntegreerd in één leeruitkomst.

Bij de afstudeerdossiers van de voltijdvariant ziet het panel dat de verschillende onderdelen van het afstudeertraject samen verschillende aspecten van de beroepsbekwaamheid van de

afstudeerder laten zien. Het panel signaleert in de bestudeerde werken dat het onderzoeksgedeelte vaak klassiek wordt ingevuld, en dat het verband tussen het onderzoek en het te ontwikkelen beroepsproduct niet altijd goed uit de verf komt. Dit sluit aan bij de observaties die onder standaard 2 zijn gedaan over het onderzoekend vermogen. De opleiding is in de afgelopen jaren in het onderwijs een grotere nadruk gaan leggen op praktijkgericht actie-onderzoek in plaats van op klassiek onderzoek. Met de adviezen die het panel onder standaard 2 ten aanzien van het onderzoekend vermogen heeft geformuleerd, verwacht het panel dat daarmee het toekomstige afstudeeronderzoek meer praktische relevantie zal krijgen.

Na het afstuderen

Het panel heeft tijdens de bezoeckdag gesproken met vertegenwoordigers uit het werkveld, waaronder ook alumni van de opleiding. Werkgevers geven aan dat ze tevreden zijn over het niveau van de afstudeerders; het komt dan ook vaak voor dat afgestudeerden blijven werken bij de instelling waar ze hun afstudeerstage hebben gedaan. Alumni komen terecht in functies als pedagoog in de school, intern begeleider in de kinderopvang of het onderwijs, jeugdbeschermer, hulpverlener in de pleegzorg of jeugdconsulent bij een gemeente. Met het onderzoek naar de pedagoog in de school speelt de opleiding in op een relatief nieuwe beroepscontext, waardoor het werkveld van de alumni kan worden verbreed. De opleiding helpt studenten zich hierin te positioneren en te profileren. Specifiek in aansluiting met de relatief nieuwe onderwijsgerelateerde functies, zoals de pedagoog in de school, blijkt dat de opleiding inspeelt op actuele ontwikkelingen in het werkveld. Zij bereidt studenten goed voor op de beroepspraktijk en helpt hen met profileren en positioneren in deze relatief nieuwe beroepscontext.

Eindoordeel over de opleiding

	Bachelor Pedagogiek, voltijd en deeltijd HZ University of Applied Sciences
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis hiervan beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Pedagogiek van HZ University of Applied Sciences als **positief**.

Aanbevelingen

Standaard 2

Het panel beveelt de opleiding aan te onderzoeken hoe nog beter kan worden gezorgd dat studenten gedurende de opleiding leerervaringen opdoen in verschillende contexten, beroepsrollen en instellingen.

Standaard 3

Voor het afstuderen in de voltijdvariant beveelt het panel de opleiding aan om beter inzichtelijk te maken wat de invloed is van het beoordelingsgesprek op de uiteindelijke beoordeling, en daardoor de navolgbaarheid van de beoordeling te vergroten.

Bijlagen

1. Bezoekprogramma

Tijdstip	Onderwerp	Deelnemers + Toelichting
08:30 – 08:45	Inloop/ welkom	Ontvangst door team PEDa
08:45 – 09:10	Presentatie opleiding	
09:15 – 10:15	Docenten (8)	8 docenten met verschillende expertisegebieden, voltijd- en deeltijdvariant
10:15 - 11:00	Bestuderen materiaal Demonstratie digitale leeromgeving	Er staan laptops klaar om het materiaal te bekijken, twee collega's beschikbaar
11:00 - 11:15	Pauze	
11:15 – 12:00	Studenten	Voltijd 5 studenten uit jaar 1 t/m 4 Deeltijd 3 studenten uit jaar 1, 3 en 4
12:00 – 12:45	Lunch	
12:45 – 13:30	'Ontdek Pedagogiek' PE-gang	Presentaties door docenten en studenten over verschillende onderdelen uit het onderwijsprogramma: • Docenten en student – De grensverleggende pedagoog (voltijd) • docent en studenten – De pedagoog in de klas • docent – domeinbrede ISW Leerlijn • docent – Beroepsinnovatie vanuit voltijd en deeltijd • docent – Het kind en zijn systeem (voltijd)
13.30 – 13.45	Pauze	
13:45 – 14:30	Borging/ examencommissie	1. (DEX lid vanuit de opleiding) 2. (DEX voorzitter) (curriculumcommissie vervangend voorzitter) 3. (kwaliteitszorgcoördinator opleiding & domein HEW) 4. (onderwijskundig adviseur) 5. (lid toetscommissie)
14:45 – 15:30	Werkveld & Alumni	Beroepenveldcommissie: 1. (Gemeente Borsele) 2. (Kinderopvang Walcheren)

3. (Elevantio)
4. (Koetjes & Kalfjes)

Alumni:

5. (Kibeo, 2022)
6. (Raad voor de Kinderbescherming, 2019)
7. (Timon Pleegzorg, 2018)
8. (Juvent, 2023)

15:15 – 15:30	Pauze	
15:45 – 16:15	Gesprek met management en eventuele pending issues	• (domeindirecteur Health, Education & Wellbeing) • (vervangend opleidingsmanager) • (directeur Professional Learning & Development)
16:15 – 17:15	Vorbereiden panel terugkoppeling	
17:15 – 17:30	Voorlopige terugkoppeling door panel	

2. Bestudeerde documenten

Zelfevaluatie Bachelor Pedagogiek, HZ University of Applied Sciences, maart 2025

HZ Instellingsplan Bijdragen aan een betere wereld

HZ Onderwijsvisie 2015 en 2024

Blauwdruk flexibel deeltijdonderwijs

Landelijk opleidings- en competentieprofiel Pedagogiek 2019

Opleidingsdocument Pedagogiek 2024-2025

Expertisematrix Team Pedagogiek 2024-2025

Scholingsplan Pedagogiek 2024-2025

Actieplan Jaarplan Pedagogiek studiejaar 2024-2025

Studentenwelzijn Pedagogiek – dit gaat goed

Studentenwelzijn Pedagogiek – wensen en aandachtspunten

HZ Toetsbeleid

Jaarverslag Centrale Examencommissie 2023

Toetsprogramma Pedagogiek voltijd 2023-2024

Toetsprogramma Pedagogiek voltijd 2024-2025

Onderwijs- en examenregeling HZ-Bacheloropleidingen voltijd 2023-2024

Uitvoeringsregeling B Pedagogiek voltijd 2023-2024

Onderwijs- en examenregeling HZ-Bacheloropleidingen deeltijd, duaal 2023-2024

Uitvoeringsregeling B Pedagogiek deeltijd 2023-2024

Breakdown 2023-2024 voltijd

Leeruitkomstenbreakdown & dekkingsmatrix & toetsmatrijs deeltijd 2024-2025

Handleiding praktijkbegeleiders Beroepsvoorbereidende stage studiejaar 2 2024-2025

Handleiding praktijkbegeleiders praktijkleren studiejaar 4 2024-2025

Praktijkbegeleidersgids Pedagogiek deeltijd 2024-2025

HZ-notitie Feedbackgeletterdheid in het onderwijs, Handvatten voor docenten

Koppelen materialen aan leeruitkomsten/leerdoelen

Feedbackgeletterdheid in het curriculum van de opleiding

Beroepenveldcommissie Pedagogiek: jaarverslag 2024, overzicht leden, selectie van notulen

Opleidingscommissie Pedagogiek voltijd: jaarverslag 2024, selectie van notulen

Opleidingscommissie deeltijd: selectie van notulen

Informatiedocument over instroom, studiesucces en uitval Ba Pedagogiek

Selectie van vijftien afstudeerdossiers uit de afgelopen twee jaar:

Twaalf afstudeerdossiers voltijdvariant

Drie afstudeerdossiers deeltijdvariant